

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет**

Слово про вченого:

**Улюкаєва
Ірина
Гереївна**

(до 50-річчя з дня народження)

УДК 37.01 (06)
ББК 74_я5

**С 48 Слово про вченого: Улюкаєва Ірина Гереївна. – Бердянськ:
БДПУ, 2014 р. – 28. с.**

Друкується за рішенням вченої ради Бердянського державного педагогічного університету. Протокол № 5 від 26.12.2013 р.

У брошурі подано нариси життя і діяльності кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри дошкільної освіти Інституту соціально-педагогічної та корекційної освіти Бердянського державного педагогічного університету Улюкаєвої Ірини Гереївни.

Відповідальний за випуск:

Богданов І.Т. – проректор з наукової
роботи БДПУ

Упорядкування та комп'ютерний набір:

Константинова К. І.
Ліпич В. М.

© Бердянський державний
педагогічний університет, 2014

Улюкаєва Ірина Гереївна

Улюкаєва Ірина Гереївна народилася 28 січня 1964р. у м. Ульяновську (Росія).

Батько – Герей Хусаїнович – після закінчення аспірантури Ульяновського сільськогосподарського інституту та успішного захисту кандидатської дисертації викладав у ВНЗ Росії та України.

Мати – Тамара Олександрівна – економіст.

У 1970 році сім'я переїхала в Україну. До першого класу Ірина жила в індустріальному Кривому Розі. Згодом родина змінила місце проживання на мальовниче місто з багатим історичним минулим – Глухів (Сумська обл.). Закінчила школу Ірина в м. Бердянську, де навчалася в міській ЗОШ № 11.

У 1981 році Ірина вступила до Бердянського державного педагогічного інституту ім. П. Д. Осипенко на факультет підготовки вчителів початкових класів. По закінченні навчання, у 1985 році, була прийнята на роботу лаборантом кафедри дошкільної педагогіки та психології БДПІ. Саме того року до БДПІ із Запорізького державного педагогічного інституту був переведений факультет дошкільного виховання. Професор К. Й. Щербакова порадила завідувачу кафедри В. Б. Голіцину взяти Ірину Гереївну, яку вона знала як сумлінну студентку, лаборантом на кафедрі. Віктор Борисович, поспілкувавшись з Іриною, не лише запросив її на посаду лаборанта, а й запропонував стати викладачем-сумісником.

З 1987 року Ірина Гереївна – асистент кафедри. Вона з радістю погодилася викладати дисципліну “Історія дошкільної педагогіки”. Її завжди цікавила історія, а в студентські роки Ірина захопилася історією педагогіки. Для неї це стало справою всього життя, найулюбленішим заняттям.

На той час колектив кафедри був молодим. Більшість колег Ірини Гереївни робила тільки перші кроки у викладацькій та науковій діяльності (певний час вона була наймолодшою серед викладачів кафедри). Атмосфера, яка панувала на кафедрі, факультеті, надихала на заняття наукою, написання дисертації. Ірину Гереївну найбільше цікавила історія вітчизняної дошкільної освіти, яка тоді була практично не дослідженою. Молода викладачка сама “придумала” тему майбутньої дисертаційної роботи. Якими ж були її радість і здивування, коли знаний історик педагогіки В. К. Майборода, до якого вона звернулася з проханням стати науковим керівником, запропонував саме ту тему, з якою Ірина Гереївна прийшла до нього.

У 1991 – 1992 рр. Ірина Гереївна, перебуваючи на посаді стажиста-дослідника, занурилася в написання дисертації. Багато часу, сил було витрачено на опрацювання дослідницького матеріалу у фондах архівів і наукових бібліотеках. У ті часи ще не було ксероксів, тому доводилося знімати копії документів “вручну”, ретельно конспектуючи різні першоджерела. Найскладнішою була робота з мікрофільмами – майже весь фонд № 166 “Народна освіта УССР” Центрального державного архіву вищих органів влади та управління був фільмотованим. У темній кімнаті, на екрані розжареного, як піч, діапроектора дисертантка із Бердянська вивчала “сторінки історії” – пожовклі папірці рукописів, які ледве можна було прочитати.

Ірина Гереївна працювала натхненно, з великою насолодою. Як завмирало її серце, коли вона відкривала теки – справи, які пролежали у сховищах архівів понад півстоліття і яких ще не торкалися руки науковців! Досі вона згадує свої почуття, коли тримала в руках справи фундатора дошкільної освіти С. Русової, з яких щойно було знято гриф секретності.

У 1993 році Ірина Гереївна захистила кандидатську дисертацію “Становлення та розвиток дошкільної педагогічної освіти в Україні (1905-1941 рр.)”. Захист відбувся в спеціалізованій вченій раді Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Офіційний опонент, академік Н. Г. Ничкало, зазначила у своєму виступі, що початок 90-х виявився дуже складним для дисертантів, які досліджували історію вітчизняної освіти. З одного боку, домінувала історія, “написана за радянських часів”, з її перекрученнями. З іншого, виникла потреба в об’єктивному висвітленні історичного минулого, створенні правдивої історико-педагогічної науки. Для цього дослідникам потрібна була певна громадянська й наукова сміливість, здатність відійти від стереотипів і вільно, без ідеологічної заангажованості попередніх часів інтерпретувати історичні факти. Ірині Гереївні, за словами опонента, вдалося, незважаючи на молодість, зробити дисертацію “нового часу”. До речі, на час захисту дисертації Ірині Гереївні було лише 28 років, тоді вона була наймолодшим кандидатом наук у БДПУ.

У 1996 р. Ірині Гереївні присвоєно вчене звання доцента кафедри дошкільної освіти.

Після захисту дисертації Ірина Гереївна продовжує досліджувати історію вітчизняної дошкільної освіти. Вона є провідним ученим у галузі історико-педагогічної науки. На її праці спираються дослідники історії дошкільної освіти. Її запрошують опонувати дисертаційні роботи й рецензувати автореферати.

Ірина Гереївна підготувала й видала навчальні посібники “Історія суспільного дошкільного виховання в Україні”, “Хрестоматія з дошкільної педагогіки в Україні”, які отримали гриф МОН України. Ці посібники є єдиними в Україні з навчальної дисципліни “Історія дошкільної педагогіки”. Вони підготовлені на дослідницьких

матеріалах авторки. Їх добре знають і цінують у ВНЗ, де здійснюється підготовка фахівців дошкільної освіти.

Ірина Тереївна є незмінним заступником завідувача кафедри дошкільної освіти й опікується науковою роботою кафедри.

Упродовж багатьох років вона керує комплексними темами кафедри. За результатами виконання комплексної теми у 2005-2010 рр. була підготовлена колективна монографія “Навчально-виховна діяльність у дошкільному закладі: проблеми, пошуки, знахідки”. Це був один з перших досвідів колективних монографій за результатами виконання комплексних тем, який виявився дуже вдалим.

Ірина Тереївна ініціювала й узяла активну участь в організації всеукраїнських науково-практичних конференцій (2005, 2008, 2010, 2012 р.). Учасники цих конференцій відзначали незмінно високий рівень їх проведення, завдяки чому кафедра дошкільної освіти БДПУ стала відомою в Україні й набула авторитету серед споріднених кафедр.

За ініціативи доцента Улюкаєвої І. Г. видано збірники наукових праць “Теорія та практика оновлення сучасної дошкільної освіти” (2010 р.), “Міжнародні педагогічні студії: проблеми довкілля в сучасному світі” (2012 р.), до участі в яких були залучені відомі вчені не тільки України, а й ближнього та дальнього зарубіжжя. За визнанням колег, ці наукові видання мають високий науково-методичний рівень. Ірина Тереївна є не тільки редактором цих збірників, а й їх дизайнером.

Виконуючи обов'язки заступника завідувача кафедри, Ірина Тереївна доклала багато зусиль для акредитації спеціальності “Дошкільна освіта” у 2008 та 2013 р.

Упродовж останніх п'яти років Ірина Тереївна обіймає посаду заступника директора Інституту соціально-педагогічної та корекційної освіти БДПУ з

наукової роботи та міжнародних зв'язків. Вона вміло координує діяльність кафедр інституту з цього напрямку.

Доцент Улюкаєва І. Г. очолює методичну раду ІСПКО і є членом методичної ради БДПУ.

Тривалий час Ірина Гереївна є незмінним членом профспілкового бюро БДПУ.

За багаторічну плідну науково-педагогічну діяльність Ірина Гереївна нагороджена нагрудним знаком “Відмінник освіти України”, знаком “Софія Русова”, грамотою АПН України.

Улюкаєва І. Г. виступила на ювілейному засіданні з нагоди 100-річного ювілею часопису “Дошкільне виховання” у Міністерстві освіти і науки, молоді та спорту України

***Кафедра дошкільної освіти щиро вітає
Улюкаєву Ірину Герейвну
з ювілейним Днем народження!***

БІБЛІОГРАФІЯ

1991 рік

1. Улюкаєва І. Г. Так починали з історії дошкільної справи / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання, 1991. – № 9. – С. 12 – 13.

2. Улюкаєва І. Г. Ідеї Н. К. Крупської і проблеми сучасного педагогічного вузу “Н. К. Крупська про комуністичне виховання молоді” / І. Г. Улюкаєва // Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції: Рівне, 1989. – С. 53-54.

3. Улюкаєва І. Г. Підготовка працівників дошкільних закладів в Україні в 20-30 роки / І. Г. Улюкаєва // “Педагогічна діяльність і творча спадщина М. М. Грищенко”: Матеріали міжвузівської науково-педагогічної конференції. – Київ, 1990. – С. 31-32.

4. Улюкаєва І. Г. Ідеї К. Д. Ушинського і деякі проблеми підготовки вихователів / І. Г. Улюкаєва // “Педагогічна спадщина К. Д. Ушинського в сучасній практиці дошкільного виховання”: Збірник матеріалів Всесоюзної науково-практичної конференції. – Одеса, 1991. – С. 151-153.

5. Улюкаєва І. Г. З досвіду підготовки кадрів дошкільних працівників у 20-30 роки / І. Г. Улюкаєва // Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук: збірник статей. – Вип. 2. – Москва-Запоріжжя, 1991. – С. 22-23.

1992 рік

6. Улюкаєва І. Г. Історія підготовки дошкільних працівників та деякі сучасні проблеми суспільного дошкільного виховання / І. Г. Улюкаєва // “Удосконалення змісту, форм і методів навчання та виховання дошкільників”:

Матеріали республіканської науково-практичної конференції. – Бердянськ, 1992. – С. 19-20.

7. Улюкаєва І. Г. Становлення і розвиток системи підготовки спеціалістів дошкільного виховання в Україні в 1917-1941 рр. / І. Г. Улюкаєва // “Актуальні питання підготовки спеціалістів у педвузі”: Матеріали науково-практичної конференції. – Бердянськ, 1992. – С. 7-8.

8. Улюкаєва І. Г. Гуманістична спрямованість педагогічної системи С. Русової / І. Г. Улюкаєва // “Гуманізація виховання та навчання дітей дошкільного віку”: Збірник матеріалів міждержавної науково-практичної конференції. – Рівне, 1992. – С. 11-13.

1993 рік

9. Улюкаєва І. Г. Підготовка дошкільних працівників у роки Української Народної Республіки 1917-1919 рр. / І. Г. Улюкаєва // Матеріали науково-практичної конференції. – Бердянськ, 1993. – С. 11-12.

1994 рік

10. Улюкаєва І. Г. Початок відродження: суспільне дошкільне виховання і підготовка педагогічних кадрів у роки Української Народної Республіки / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання. – 1994. – № 1. – С. 12-13.

11. Улюкаєва І. Г. 20-ті роки: сміливий пошук освітян / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання. – 1994. - № 3. – С. 6-7.

12. Улюкаєва І. Г. Дошкільна педагогічна освіта у 30-ті роки / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання. – 1994. – № 10. – С. 9-10.

1996 рік

13. Улюкаєва І. Г. Діяльність Русової С. Ф. по підготовці педагогів для закладів освіти. Ідея

національної школи у педагогічній спадщині Софії Русової та Степана Сірополка / І. Г. Улюкаєва // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ, 1996. – С. 19-20.

1998 рік

14. Улюкаєва І. Г. Історія дошкільної педагогічної освіти в Україні [навчальний посібник] / І. Г. Улюкаєва. – Бердянськ, БДПІ, 1998 р. – 46 с.

15. Улюкаєва І. Г. Суспільне дошкільне виховання в Україні (початок ХХ ст.) / І. Г. Улюкаєва // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 4. – С. 162-169.

1999 рік

16. Улюкаєва І. Г. Ольга Дорошенко і її книга “Дитячий садок” / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання. – 1999. – № 4. – С. 24-25.

2000 рік

17. Улюкаєва І. Г. Дошкільній педагогічній освіті в Україні 95 років: історія, досвід, сучасність / І. Г. Улюкаєва // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного інституту. – Бердянськ : БДПІ, 2000. – С. 114-124.

2002 рік

18. Улюкаєва І. Г. Історія та актуальні проблеми підготовки педагогів для системи дошкільної освіти в Україні / Улюкаєва І. Г. // Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 19. – Рівне, 2002. – С. 96-102.

2004 рік

19. Улюкаєва І. Г. Історія суспільного дошкільного виховання в Україні (кінець ХІХ ст. – 1941 р.) [науково-методичний посібник] / І. Г. Улюкаєва // Запоріжжя : Просвіта, 2004 р. – 96 с.

20. Улюкаєва І. Г. Вклад педагогических обществ г. Киева в развитие общественного дошкольного воспитания (нач. ХХ ст.) / І. Г. Улюкаєва // Модернизация начального образования: проблемы и перспективы. Сборник статей. – Тула : ТГПУ, 2004. – С. 340-345.

2006 рік

21. Улюкаєва І. Г. Нариси з історії суспільного дошкільного виховання в Україні [навчальний посібник] / І. Г. Улюкаєва. – Бердянськ, БДПУ, 2006 р. – 178 с.

2007 рік

22. Улюкаєва І. Г. Історія та сучасність дошкільної педагогічної освіти в Україні (1907-2007 рр.) / І. Г. Улюкаєва // Вища дошкільна освіта в Україні: становлення, розвиток, сучасний стан та перспективи. Збірник статей. – К. : Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2007. – С. 23-28.

23. Улюкаєва І. Г. Виховна концепція Івана Сікорського / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання. – 2007. – № 4. – С. 10-11.

24. Улюкаєва І. Г. Історія суспільного дошкільного виховання в Україні [навчальний посібник] / І. Г. Улюкаєва. – Бердянськ, БДПУ, 2007. – 164 с.

25. Улюкаєва І. Г. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки в Україні [навчальний посібник] / І. Г. Улюкаєва. – Бердянськ, БДПУ, 2007. – 160 с.

26. Улюкаєва І. Г. Педагогические общества Украины и их вклад в развитие общественного дошкольного воспитания на рубеже XIX – XX ст. / І. Г. Улюкаєва // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Мир детства и образования, посвященная памяти А. Н. Троян”: Сборник научных статей. – Магнитогорск. – 2007. – С. 26-32.

27. Улюкаєва І. Г. Стан дослідження історії становлення і розвитку суспільного дошкільного виховання в Україні в історико-педагогічній науці / І. Г. Улюкаєва // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (педагогічні науки). № 3. – Бердянськ : БДПУ, 2007. – С. 5-8.

2008 рік

28. Улюкаєва І. Г. Ретроспективний аналіз створення програм для дитячих садків у 20-30 рр. XX ст. / І. Г. Улюкаєва // Зб. наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. (Педагогічні науки). – № 2. – Бердянськ : БДПУ, 2008. – С. 65-72.

29. Улюкаєва І. Г. Історія суспільного дошкільного виховання в Україні [навчальний посібник] / І. Г. Улюкаєва. – Донецьк : ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2008. – 231 с.

30. Улюкаєва І. Г. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки в Україні [навчальний посібник] / І. Г. Улюкаєва. – Донецьк : ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2008. – 213 с.

31. Улюкаєва І. Г. Загальні тенденції розвитку суспільного дошкільного виховання в Україні в XX – на початку XXI ст. / І. Г. Улюкаєва // Гуманітарний вісник ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди”: Науково-теоретичний збірник. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – Вип. 14. – С. 245-248.

32. Улюкаєва І. Г. Суспільне дошкільне виховання в Україні за часів державної незалежності (1991-

2008рр.): втрати та здобутки / І. Г. Улюкаєва // Збірник наукових праць IV Міжнародних педагогічних читань з дошкільної педагогіки “Проблеми суспільного виховання дошкільників у контексті гуманітарної освіти”. – Херсон, 2008. – С. 91-94.

33. Улюкаєва І. Г. Сотрудничество педагогов Украины и России в развитии теории и практики общественного дошкольного воспитания в начале XX ст. / І. Г. Улюкаєва // Национальная идентичность высшего образования в России: вызовы и перспективы модернизации. Материалы международной научно-практической конференции НГГТИ. – Ч. 2. – Невинномысск, НГГТИ, 2008. – С. 151-155.

2009 рік

34. Улюкаєва І. Г. Порівняльна дошкільна педагогіка / І. Г. Улюкаєва // Комплект програм з фахових дисциплін за кредитно-модульною системою зі спеціальності 7.01010 “Дошкільна освіта” / [за ред. Л. П. Гайдаржийської]. – Бердянськ, 2009. – С. 26-36.

35. Улюкаєва І. Г. Історія розвитку суспільного дошкільного виховання в Україні (кінець XIX – початок XXI ст.) // Навчально-виховна діяльність у дошкільному закладі: проблеми, пошуки, знахідки: Колективна монографія / [за ред. І. Г. Улюкаєвої]. – Донецьк: ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2009. – С. 6-32.

2010 рік

36. Улюкаєва І. Г. Розвиток суспільного дошкільного виховання в Україні в XX – на початку XXI століття / І. Г. Улюкаєва // Традиції та інновації сучасної дошкільної освіти в контексті Європейського вибору України: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 6-7 квітня 2010 р.; Харківський

національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. – Харків, 2010. – С. 27-35.

37. Улюкаєва І. Г. Історія та сучасність підготовки спеціалістів дошкільної освіти в Україні / І. Г. Улюкаєва // Теорія та практика оновлення сучасної дошкільної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 50-ти річному ювілею соціально-педагогічного факультету БДПУ. – Донецьк : Видавництво “Ноулідж”, 2010. – С. 9-13.

38. Улюкаєва І. Г. Дошкільна освіта в Україні у 1991-2010 рр.: історія та сучасність / І. Г. Улюкаєва // “Імідж педагога”. – 2010. – №№ 6-7. – С. 46-48.

39. Улюкаєва І. Г. Інститут соціально-педагогічної та корекційної освіти / І. Г. Улюкаєва // 50 років-Буклет-Бердянськ: Колібри, 2010. – 24 с.

40. Улюкаєва І. Г. Становлення та розвиток суспільного дошкільного виховання в Україні ХХ-початок ХХІ ст. / І. Г. Улюкаєва // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Вип. 16. – Глухів : ГНПУ ім. О. Довженко, 2010. – С. 28-33.

2011 рік

41. Улюкаєва І. Г. Історія суспільного дошкільного виховання в Україні [навчальний посібник] / І. Г. Улюкаєва. – Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2011. – 238 с.

42. Улюкаєва І. Г. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки в Україні [навчальний посібник] / І. Г. Улюкаєва. – Донецьк : ЛАНДОН-ХХІ, 2011. – 213 с.

43. Улюкаєва І. Г. Вітчизняний досвід створення програми для дитячих садків у 20-30 рр. ХХ ст. / І. Г. Улюкаєва // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського

державного гуманітарного університету. Випуск 2 (45). – Рівне : РГУ, 2011. – С. 133-137.

44. Улюкаєва І. Г. Ретроспективний аналіз підготовки педагогів дошкільної освіти в Україні / І. Г. Улюкаєва // Науковий вісник Чернівецького національного університету. – Вип. 571. Педагогіка та психологія. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2011. – С. 185-194.

45. Улюкаєва І. Г. Ювілей журналу відзначає Бердянськ / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання. – 2011. – № 12. – С. 16.

2012 рік

46. Улюкаєва І. Г. Історико-педагогічні дослідження вітчизняної дошкільної освіти як теоретико-методичне підґрунтя її подальшого розвитку / І. Г. Улюкаєва // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету: зб. наук. праць. (Серія “Педагогіка”, вип. 8). – Мелітополь : Видавництво “Мелітополь”, 2012. – С. 21-26.

47. Улюкаєва І. Г. Календар ювілейних дат в історії світової та вітчизняної дошкільної педагогіки на 2012 рік / І. Г. Улюкаєва // Палітра педагога. – 2012. – № 1. – С. 41-42.

48. Улюкаєва І. Г. Київські педагогічні товариства: 105-та річниця з часу заснування / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання. – 2012. – № 2. – С. 30-31.

49. Улюкаєва І. Г. Він випередив свій час. До ювілею Яна Амоса Коменського – видатного чеського педагога (1592-1670) / І. Г. Улюкаєва // Дошкільне виховання. – 2012. – № 3. – С. 4-7.

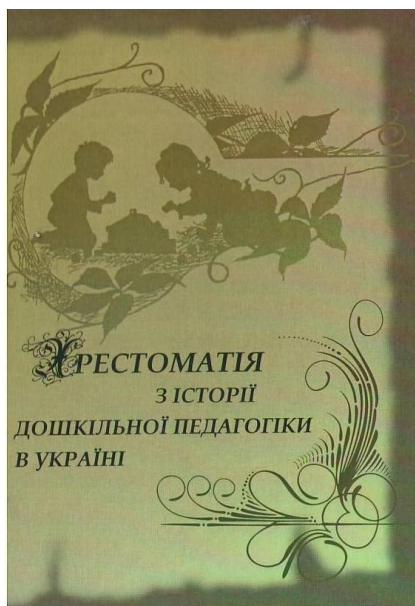
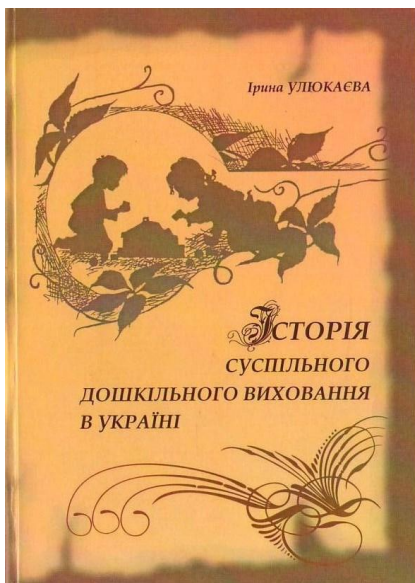
50. Улюкаєва І. Г. Ювілейні дати в історії дошкільної освіти / І. Г. Улюкаєва // Основні орієнтири розвитку системи освіти Запорізької області у 2012-2013 навчальному році (дошкільна освіта) / упоряд.

Л. В. Батліна, Г. І. Григоренко. – Частина III. – Запоріжжя : Акцент Інвест-Трейд, 2012. – С. 235-239.

51. Улюкаєва І. Г. Трансформації передшкільної освіти в Україні упродовж XIX-XXI ст. / І. Г. Улюкаєва // Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В. О. Сухомлинського: збірник наукових праць. – Випуск 1.37. – Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського (Серія “Педагогічні науки”), 2012. – С. 430-435.

52. Улюкаєва І. Г. Сотрудничество педагогов Украины и России в развитии теории и практики общественного дошкольного воспитания в начале XX ст. // Міжнародні педагогічні студії: проблеми довілля в сучасній освіті // Збірник наукових праць / Бердянський державний педагогічний університет; укладач І. Г. Улюкаєва. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. – С. 266-270.

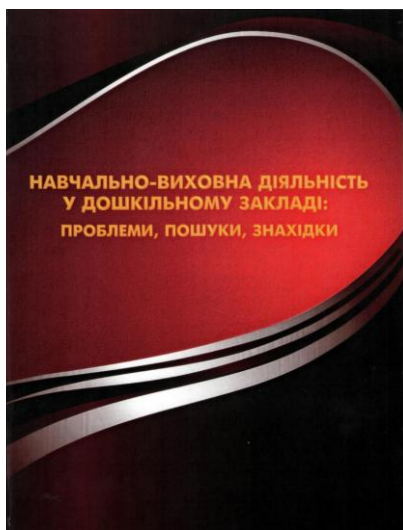
Навчальні посібники, підготовлені І. Г. Улюкаєвою

Збірники наукових праць, підготовлені за науковою редакцією І. Г. Улюкаєвої

**Колективна монографія викладачів кафедри
дошкільної освіти,
видана за науковою редакцією І. Г. Улюкаєвої**

Слово про вченого:

**Улюкаєва
Ірина
Гереївна**

(до 50-річчя з дня народження)